

**11 juli
2018**

Onderzoek:

'De NAVO-norm'

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De NAVO-norm

11 juli 2018

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden op 5 en 6 juli 2018, deden 24.187 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Jeroen Kester, jeroen.kester@eenvandaag.nl.

1. Samenvatting

Brede steun voor ophoging defensie-uitgaven

De meeste mensen (62%) vinden dat Nederland zich aan de NAVO-norm voor defensie-uitgaven moet houden, ondanks de extra miljarden die dat gaat kosten. Een kwart (26%) van de ondervraagden is het daarmee oneens. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder ruim 24.000 deelnemers van het Opiniepanel naar aanleiding van de NAVO-top van 11 en 12 juli in Brussel.

In 2014 beloofde Nederland, samen met andere NAVO-landen, om in 2024 twee procent van hun Bruto Binnenlands Product aan defensie uit te gaan geven. Met de huidige investeringen van het kabinet in deze post - 1,5 miljard euro per jaar - zou er vanaf 2020 ongeveer zeven miljard euro per jaar nodig zijn om die belofte te halen. Nederland loopt, net als vele andere NAVO-landen, dus achter op de afgesproken doelstelling. Dit tot ergernis van de Amerikaanse president Trump. Op de NAVO-top zal Trump de Europese landen wederom wijzen op die achterstand.

En terecht, vinden de meeste kiezers dus, want belofte maakt nu eenmaal schuld. Veel mensen vinden het niet rechtvaardig dat de NAVO-landen verwachten van de Verenigde Staten om het gat te dichten: *"Ik ben geen Trump-fan maar hier heeft hij wel een punt"*, zegt een panellid. Door de wispelturigheid van de Amerikaanse president betwijfelen deelnemers of Nederland überhaupt nog op Amerika kunnen bouwen: *"Hoe betrouwbaar zijn de VS met de huidige president als het erop aankomt? We moeten onszelf kunnen verdedigen in deze onzekere tijden"*. Met de tanende invloed van de Verenigde Staten in de wereld, zeggen sommigen, vormen andere niet-bondgenoten een steeds grotere dreiging voor Nederland: *"De dreiging van Rusland, Turkije en andere instabiele landen in het Midden-Oosten maken dat we meer moeten investeren in veiligheid."*

Opvallend is verder dat niet alleen rechtse kiezers, die defensie van oudsher belangrijk vinden, voorstander zijn van het halen van de NAVO-norm. Ook de grootste groepen kiezers van D66, PvdA, SP en GroenLinks voor meer geld naar deze post.

Toch zijn er thema's die volgens panelleden om meer aandacht, of miljarden, vragen dan Defensie. Als we vragen waar het kabinet in moet investeren worden gezondheidszorg, onderwijs en klimaat al jarenlang belangrijker gevonden en dat zien we nu ook weer terug. Defensie volgt op afstand en is het achtste belangrijkste thema.

2. Uitslagen

Iedereen, N = 24.187

Wat zijn volgens jou de belangrijkste terreinen waarin het nieuwe kabinet moet investeren?*

Buitenlandse Zaken: 2%
Gezondheidszorg: 57%
Criminaliteitsbestrijding: 32%
Klimaat, milieu en duurzaamheid: 35%
Cultuur: 6%
Defensie: 27%
Woningmarkt: 29%
Integratie: 13%
Nederlandse identiteit: 27%
Pensioenen: 29%
Armoedebestrijding: 34%
Onderwijs: 43%
Terrorismebestrijding: 22%
Europese samenwerking: 9%
Werkgelegenheid: 23%
Vluchtelingen: 11%
Economie: 15%
Energievoorziening: 18%
Anders: 2%
Weet niet / geen mening: 1%

** de antwoordcategorieën zijn gerandomiseerd voorgelegd*

De NAVO-bijdrage

In 2014 beloofden de NAVO-landen om 2 procent van hun BBP (Bruto Binnenlands Product) aan Defensie uit te gaan geven. Dat hoefde niet onmiddellijk: ze gaven zichzelf tot 2024, dus 10 jaar de tijd, om die belofte te halen. Momenteel besteedt Nederland zo'n 1,2 procent van het BBP aan Defensie, en zal in 2020 op 1,3 procent zitten. Het kabinet investeert de komende jaren zo'n 1,5 miljard per jaar aan ons leger. Om in 2024 de NAVO-norm van 2% te halen is veel meer geld nodig. Met de huidige investeringen zou er vanaf 2020 ongeveer 7 miljard euro per jaar nodig zijn om de belofte aan de NAVO te halen.

'Het Defensie-budget van Nederland moet in 2024 liggen op 2% van het BBP, zoals aan de NAVO is beloofd.'

Eens: 62%
Oneens: 26%
Weet niet / geen mening: 12%

Investeren in Defensie?

Het kabinet investeert de komende jaren zo'n 1,5 miljard per jaar aan ons leger. Om in 2024 de NAVO-norm van 2% te halen is veel meer geld nodig.

Moet het kabinet volgens jou meer of minder geld besteden aan Defensie, of ongeveer evenveel?

Meer: 59%

Ongeveer even veel: 23%

Minder: 10%

Weet niet / geen mening: 8%

Waarom vind je dat Nederland wel of niet aan de 2 procentnorm moet voldoen? Moet het kabinet wel of niet meer uitgeven aan defensie? Licht je antwoord toe.

"Ik ben geen Trump-fan maar hier heeft hij wel een punt"

"Hoe betrouwbaar is de VS met de huidige president als het erop aankomt? De instabiele regering vraagt om investeringen in onze verdediging."

"De dreiging van Rusland, Turkije en andere instabiele landen in het Midden-Oosten maken dat we meer moeten investeren in veiligheid."

"Op defensie is al jaren bezuinigd, maar er zijn wel uitzendingen met 'fout' material. Dat is onverantwoord"

"Als de verschillende kabinetten niet alles zo kapot bezuinigd hadden de afgelopen jaren, was het nu niet zo'n puinhoop geweest."

"Gaat me niet om de NAVO maar om het feit dat er steeds meer dreiging is. Onder andere van Rusland en terrorisme. We kunnen onszelf nu niet fatsoenlijk verdedigen."

